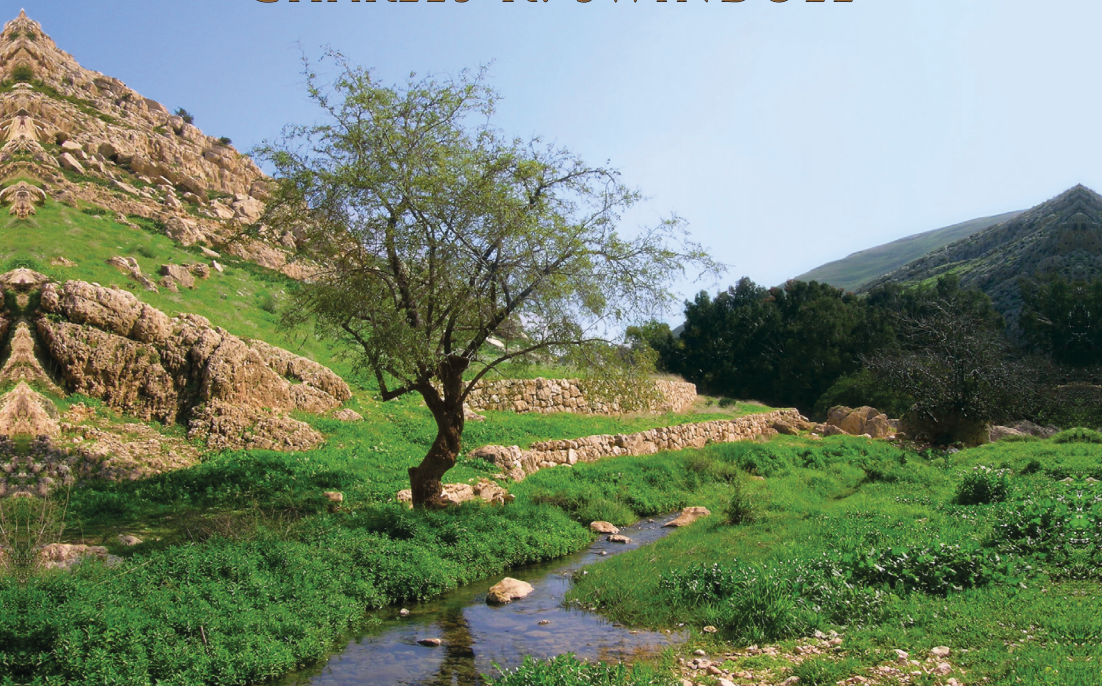
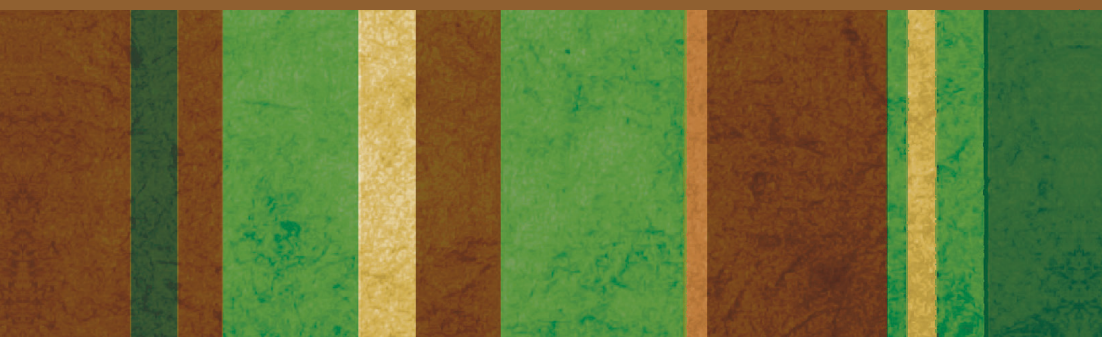

DIN LUCRAREA & ÎNVĂȚĂTURA BIBLICĂ A LUI
CHARLES R. SWINDOLL

O ABORDARE PRACTICĂ
A FIECĂREI CĂRȚI DIN
VECHIUL TESTAMENT

Ghid de studiu

BUCUREȘTI, 2024

CUPRINS

Un cuvânt din partea lui Chuck Swindoll	v
De ce ar trebui să ne mai intereseze Vechiul Testament?	vii

PENTATEUHUL

Geneza	3
Exod	7
Levitic	11
Numeri	15
Deuteronom	19

CĂRȚILE ISTORICE

Iosua	25
Judecători	29
Rut	33
1 Samuel	37
2 Samuel	41
1 Împărați	45
2 Împărați	49
1 Cronici	53
2 Cronici	57
Ezra	61
Neemia	65
Estera	69

ÎNȚELEPCIUNE

Iov	75
Psalmi	79
Proverbe	83
Eclesiastul	87
Cântarea Cântărilor	91

PROFEȚII MARI

Isaia	97
Ieremia	101
Plângerile lui Ieremia	105
Ezechiel	109
Daniel	113

PROFEȚII MICI

Osea	119
Ioel	123
Amos	127
Obadia	131
Iona	135
Mica	139
Naum	143
Habacuc	147
Țefania	151
Hagai	155
Zaharia	159
Maleahi	163

ANEXE

Anexa A – Hărți	169
Anexa B – Cronologia cărților și evenimentelor din Vechiul Testament	175
Anexa C – Cronologia Profetilor din Vechiul Testament	179
Anexa D – Biblia pe care au folosit-o primii Creștini Traducerea Vechiului Testament	181
Anexa E – Apocrifele: De ce unele cărți „lipsesc”?	185
Cum să începi o relație cu Dumnezeu	189
Suntem aici pentru tine	195
Note	197
Resurse	203

CUVÂNT ÎNAINTE

Vechiul Testament are parte de o reputație nu tocmai bună în zilele noastre.

Ați avut probabil ocazia să descoperiți imaginea din ce în ce mai populară pe care o zugrăvesc unii oameni despre Dumnezeu pe baza acțiunilor Lui din Vechiul Testament. Unii sugerează că ar trebui să ne fie rușine de mânia și furia lui Dumnezeu descrise în aceste texte. Ei cred că Dumnezeul din Vechiul Testament nu Se ridică la înălțimea standardelor superioare reprezentate de Isus în Noul Testament, motiv pentru care se plâng că Dumnezeu seamănă prea mult cu modelul Clint Eastwood de vecin ursuz și țâfnos gata să tragă în orice străin la cea mai mică infracțiune.

Dar cei care susțin aceste idei nu au înțeles despre ce este vorba. Cei care cred că Vechiul Testament descrie un Dumnezeu neplăcut și răzbunător nu au cercetat îndeajuns de atent ca să descopere frumusețea harului și milei lui Dumnezeu și a răscumpărării pregătite de El, care răzbat din aceste pagini.

Dumnezeu nu a fost un Creator mânios și nestatornic care S-a transformat brusc într-un prieten blând și iertător, odată cu venirea lui Isus. Nu. Dumnezeu este același ieri, azi și pentru totdeauna. Vechiul Testament ne pregătește pentru ce urmează în Noul Testament. Ne oferă, în mod repetat, frânturi din mila și îndurarea lui Dumnezeu, alături de mânia îndreptățită și dreptatea Lui. Vechiul Testament ne arată cum respinge Dumnezeu păcatul, dar și dorința Lui de a-Și răscumpăra creația și de a aduce speranță unei lumi pierdute și zbuciumate. Toate aceste teme din Vechiul Testament își găsesc împlinirea supremă în persoana lui Isus.

Deci, nu îi credeți pe detractorii care încearcă să impună o delimitare categorică între Testamente. Înțelegeți că nu există nicio diferență în materie de inspirație divină. Deschideți Biblia la oricare dintre aceste 39 de cărți ale Vechiului Testament și veți găsi texte la fel de inspirate de Dumnezeu ca orice altă secțiune din Noul Testament, inclusiv cele în care se găsesc cuvintele lui Isus. Avem informații demne de încredere în ambele Testamente. Nu trebuie să ne preocupe cinismul celor care

sugerează că Dumnezeu Vechiului Testament este o fantezie înflăcărată a unei imaginații hiperactive. Nu, Vechiul Testament ni-l revelează pe Dumnezeu pentru că vine de la Dumnezeu.

Cartea pe care o țineți acum în mâini, Vechiul Testament: O abordare practică a fiecărei cărți, a fost realizată pornind de la convingerea profundă că Vechiul Testament este și valoros, și demn de încredere. Manualul oferă o imagine clară și concisă a fiecăreia dintre cele 39 de cărți ale Vechiului Testament. De la câteva elemente de bază, cum ar fi identificarea autorului și cadrului unei cărți, până la scoaterea în evidență a temelor importante care determină unicitatea unei cărți, fiecare capitol va ajuta la creșterea aprecierii pentru această parte, adesea neglijată, a Bibliei. Această carte vă va ajuta să înțelegeți cum fiecare dintre cărțile Vechiului Testament poate avea un impact real în viața voastră din prezent.

Așadar, nu vă lăsați cucerțiți de imaginea creată de critici. În schimb, apropiați-vă cu mai multă atenție de imaginea Vechiului Testament pe care o oferă această resursă. Cred că veți descoperi că Vechiul Testament are de oferit mult mai mult decât reputația care i-a fost atribuită adesea.

Charles R. Swindoll

DE CE AR TREBUI SĂ NE MAI INTERESEZE VECHIUL TESTAMENT?

Imaginați-vă, pentru o clipă, cum ar arăta Vechiul Testament, dacă ar fi scris de un copil.

La început scorul era zero, fiindcă nu era nimic, decât Dumnezeu, întuneric și niște gaz. Și Dumnezeu a zis: „Să aprindă cineva lumina!” și cineva a aprins-o. Pe urmă, Dumnezeu a dat lovitura decisivă și a făcut lumea dintr-o chestie și l-a despicat pe Adam și a făcut-o pe Eva. Adam și Eva erau goi și nu le era rușine fiindcă nu se inventaseră oglinzile încă. Pe urmă, Adam și Eva au vorbit cu un șarpe, și au mâncat un măr rău și Dumnezeu i-a dat afară din grădina lui de îngerași, ca să trăiască în suburbii.

Poate că, dacă Vechiul Testament ar fi fost scris de un copil, l-ar citi mai mulți oameni. De fapt, s-ar putea să aibă și mai mult sens! Să fim sinceri: în mare parte, Vechiul Testament este extrem de greu de înțeles. În fond, ce ar trebui să înțelegem noi din atâtea informații despre temple, preoți, sacrificări de animale sau fiertul iezilor în laptele mamei lor? Cum ni se aplică nouă vreunul dintre aceste lucruri? Și ce adevăr spiritual profund ar trebui să învețe cineva din porunca pe care i-a dat-o Dumnezeu lui Ieremia să-și îngroape lenjeria intimă (Ieremia 13:1-7), sau din faptul că le-a spus israeliților să nu-și tundă barba (Leviticul 19:27), sau din porunca dată lui Osea să-și ia de soție o prostituată (Osea 1:2)?

Este adevărat că Vechiul Testament este un text străvechi și pare foarte îndepărtat de viața modernă. De ce să ne mai deranjăm să-l citim? De ce ar trebui să-l luăm în serios? Acestea sunt întrebări comune și de înțeles. Și răspunsurile obișnuite sunt comune și de înțeles. O obiecție comună este aceea că, având în vedere că suntem creștini nou-testamentari, Vechiul Testament nu ni se aplică. Dacă, din capul locului, nu a fost scris pentru noi, de ce ar trebui să-l citim? Așa se face că mulți ignoră cu totul cele 39

de cărți (sau ignoră totul cu excepția cărților Psalmi și Proverbe, pentru că acestea sunt cărțile Vechiului Testament atașate ediției de buzunar a Noului Testament pe care o au).

Poate că mai rău decât să ignorăm cu totul Vechiul Testament este să alegem numai ce ne convine din el – să găsim versete care ne plac, pe ici, pe colo, ca și când ar fi bucate alese la un bufet suedez. Această metodă de a citi Vechiul Testament refuză să recunoască faptul că aceste versete fac parte dintr-un context bogat și de obicei necesită un oarecare efort pentru descoperirea semnificației reale a textului și aplicarea lui corectă.

Trei motive pentru care ar trebui să citim Vechiul Testament

Nici ignorarea totală a Vechiului Testament, nici alegerea preferențială a versetelor și scoaterea lor din context nu constituie o practică recomandată. De fapt, cei mai mulți dintre noi știm în adâncul nostru că trebuie să citim Vechiul Testament în totalitate! Dar, dacă e să fim sinceri, trebuie să recunoaștem că această convingere nu este urmată și de acțiune totdeauna. Deci, de ce ar trebui să citim Vechiul Testament? Trei răspunsuri bune ne arată de ce.

Primul motiv: Noul Testament nu este suficient

Poate este o afirmație surprinzătoare, dar realitatea este că Noul Testament nu ne spune despre Dumnezeu tot ce vrea El să știm. Dacă credem că toată Biblia vine de la Dumnezeu (2 Timotei 3:16), atunci este rațional să credem că Dumnezeu S-a revelat în Vechiul Testament cu un scop. În Vechiul Testament vedem în ce mod S-a raportat Dumnezeu, pe parcursul câtorva mii de ani, la diferiți oameni și popoare. Aceste relații descoperă consecvența lipsită de greșeală a lui Dumnezeu, grija Lui pentru lucrurile mici din viață, urmările mâniei Sale pentru păcat și dorința Lui de a răscumpăra ființele umane în ciuda răzvrătirii lor. Caracterul și natura lui Dumnezeu răzbat, strălucesc în moduri uimitor de accesibile, pe tot parcursul Vechiului Testament, numai noi să fim dispuși să săpăm puțin mai adânc.

Al doilea motiv: Poporul Vechiului Testament arată ce înseamnă lupta și binecuvântarea vieții cu Dumnezeu

Un lucru pe care Vechiul Testament îl are din belșug sunt oamenii. De la Adam, Cain și Noe la Moise, David și Estera, găsim în Vechiul Testament indivizi de tot felul, la diferite grade de maturitate și în etape diferite ale umblării lor cu Dumnezeu. Unii îl urmează. Alții cad pe cale. În viața acestor oameni vedem cum este trăită sau cum este abandonată viața creștină. În viețile acestea se vede clar dificultatea reală pe care o reprezintă umblarea cu Dumnezeu. Prin extragerea principiilor eterne din viața personajelor din Vechiul Testament învățăm din eșecurile acestor oameni unici, ne găsim o alinare în frustrările și luptele lor și inspirație din credința lor.

Al treilea motiv: Este Biblia pe care a citit-o Isus

Cât a trăit Fiul lui Dumnezeu pe Pământ, Noul Testament nu fusese încă scris. Cum a avut Isus acces la învățătura despre Dumnezeu? Prin Vechiul Testament. A fost primul și cel mai important lucru la care a apelat, pentru că poporul evreu nu avea alte Scripturi. Cele 39 de cărți ale Vechiului Testament se bucurau de un prestigiu extraordinar în comunitatea evreiască din care făcea parte Isus, arătând calea spre Tatăl și, în cele din urmă, spre Isus Însuși. Isus a citat din Vechiul Testament când i-a confruntat pe farisei cu privire la cea mai importantă poruncă a Legii (Matei 22:34-39). El chiar a subliniat importanța Vechiului Testament în conversația cu doi dintre ucenicii Lui. Le-a explicat că tot Vechiul Testament, de la cărțile lui Moise la cărțile profeților, îi învăța despre El, Mesia cel îndelung așteptat (Luca 24:27). Dacă Vechiul Testament era atât de important pentru Isus și pentru ucenici, nu ar trebui să îl aprofundăm și noi și să îi scoatem la iveală bogățiile?

Cum poate fi folosit acest manual

În general, când citim o carte, începem de la prima pagină. Puteți să procedați așa și cu cartea de față, desigur, dar aceasta este un pic diferită de majoritatea cărților. Este gândită să fie o resursă care să însoțească studiul Bibliei. Luați-o cu voi în timp ce studiați Vechiul Testament. Având detalii despre autori, cadru, sumar, teme și diagrame, informațiile cuprinse în acest manual pun la dispoziție un context ajutător pentru lucrurile pe care le citiți în Vechiul Testament. Sperăm că această resursă va deveni un instrument valoros care să vă ajute în studiul neîntrerupt al Cuvântului lui Dumnezeu.

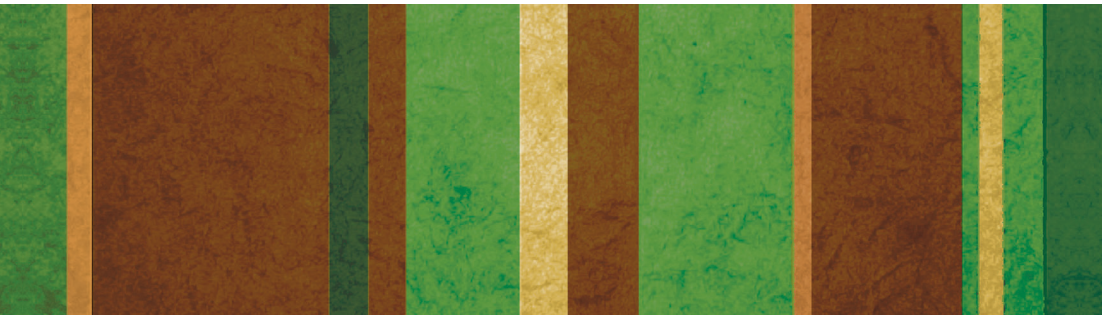
O ABORDARE PRACTICĂ
A FIECĂREI CĂRȚI DIN

VECHIUL TESTAMENT

Ghid de studiu

PENTATEUHUL

Având la origine un cuvânt grecesc care înseamnă „cinci cărți”, Pentateuhul este un nume comun pentru primele cinci cărți ale Vechiului Testament: Geneza, Exodul, Leviticul, Numeri și Deuteronomul. Aceste cinci cărți au fost scrise de Moise și consemnează crearea lumii de către Dumnezeu; alegerea lui Dumnezeu de a atrage omenirea la El prin poporul Israel; transmiterea Legii, prin Moise, întregului popor; scoaterea israeliților din robie, de către Dumnezeu, care i-a călăuzit prin pustie până la hotarul Țării Promise.

GENEZA

Cine a scris cartea?

Cărțile din Vechiul Testament rareori includ vreo mențiune cu privire la cine este autorul lor. Pentru a afla cine a scris o anumită carte apelăm la resurse din exterior. Tradiția evreiască și alți autori biblici îl numesc pe Moise, profetul și eliberatorul Israelului, ca autor al întregului Pentateuh – primele cinci cărți din Vechiul Testament. Educația primită la curtea faraonului (Fapte 7:22) și comuniunea lui profundă cu Iahve – numele în ebraică al lui Dumnezeu – susțin această premisă. Isus însuși a confirmat că Moise este autorul (Ioan 5:45-47), la fel și scribii și fariseii din timpul Său (Matei 19:7, 22:24).

Având la rădăcină cuvântul ebraic toledoth, prima carte a Bibliei este intitulată „Geneza” în Septuaginta, care este traducerea grecească a Scripturilor evreiești (vezi Anexa D). Cuvântul înseamnă „început, origine”¹, sau o generare, și este o temă fundamentală care străbate paginile acestei cărți.

Moise a scris cartea Genezei pentru poporul Israel, pe care el l-a scos din robia egipteană și l-a dus înapoi în țara strămoșilor lor. Geneza ne oferă o istorie a acestor strămoși – proveniența lor, călătoriile lor și legămintele lor cu Dumnezeu. Deoarece evenimentele din celelalte cărți ale Pentateuhului sunt răspunsuri la promisiunile care se găsesc în Geneza, o astfel de istorie a relației dintre Dumnezeu și strămoșii lor trebuie să fi fost o încurajare și o inspirație pentru foștii sclavi care au pornit în căutarea libertății și a prosperității în Țara Promisă.

Care este perioada în care a fost scrisă cartea?

Primele unsprezece capitole ale Genezei ne schițează istoria timpurie a rasei umane. După potop, atenția se concentrează asupra legăturii dintre

1. Walter Bauer și alții, eds., *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*, a doua ediție revizuită. (Chicago: University of Chicago Press, 1979), 154.

Dumnezeu și o familie din Mesopotamia, în care capul familiei era Avram, numit mai târziu Avraam. De la râul Eufrat (Irak-ul din zilele noastre), până în regiunea pe care noi azi o cunoaștem drept Siria, evenimentele se mută spre sud, în Canaan (Israelul de astăzi) și Egipt.

Geneza acoperă cea mai mare perioadă de timp dintre toate cărțile Scripturii, mai lungă chiar și decât toate celelalte cărți ale Bibliei luate împreună. Deși istoria antică înregistrată în primele unsprezece capitole nu ne oferă niciun fel de indicație cu privire la trecerea exactă a timpului, istoria lui Avram începe în jurul anului 2091 î.Hr. (Geneza 12:1) și cartea se încheie cu moartea lui Iosif în Egipt, în jurul anului 1805 î.Hr. (50:26).

De ce este importantă cartea Geneza?

Cititorii cărora li se adresează cartea Geneza o prețuiau ca pe o istorie a poporului lor. Ea le spunea povestea creației și se ocupa de întreaga rasă umană, până când Dumnezeu a inițiat o relație personală cu strămoșul lor, Avraam. Geneza le-a revelat promisiunile eterne făcute de Dumnezeu lui Avraam, Isaac și Iacov – promisiuni care se extind și la urmașii lor. Cartea Geneza oferea mângâiere și speranță poporului evreu greu încercat, în așteptarea lor de a se întoarce în „țara promisă”.

Cititorilor care au urmat, Geneza le oferă un fundament detaliat pentru restul Bibliei. Aici învățăm despre geografia și istoria antică și ni se prezintă oameni și evenimente importante la care se face referire și în celelalte cărți din Biblie. Învățăm despre originea păcatului, despre efectul lui distructiv asupra omenirii și despre planul lui Dumnezeu de răscumpărare pentru acel păcat printr-un Fiu ce avea să vină, al poporului Israel (Geneza 3:15; 22:18; 49:10).

Care este ideea principală?

Biblia este divizată în două părți principale, Vechiul și Noul Testament. Testament este un alt mod de a spune legământ. Legămintele au un rol important în cartea Genezei, ele ajutând la definirea relației dintre Dumnezeu și poporului Lui în diverse perioade de timp. Păcatul a distrus pacea perfectă dintre Dumnezeu și oameni (Geneza 3), iar omenirea, în loc să se bucure de binecuvântările lui Dumnezeu, a fost împovărată cu un blestem. Dar Dumnezeu a pus la punct un plan de răscumpărare și

binecuvântare prin legămintele, prima dată cu Avraam (Geneza 12:1-5), reafirmat cu Isaac (26:1-35), iar apoi cu Iacov (28:1-22). Aceste promisiuni s-au aplicat israeliților în Egipt și generațiilor următoare. Geneza pregătește scena pentru restul planului de răscumpărare al lui Dumnezeu, prin Fiul Său, Isus Hristos.

Cum se aplică aceste lucruri la viața mea?

Este ușor să te pierzi în înșiruirile de genealogii din Geneza și să nu vezi imaginea de ansamblu. Când citești această carte concentrează-te mereu asupra lui Dumnezeu, nu asupra oamenilor. Ia în considerare calitățile caracterului Său. Dacă ai fi un evreu eliberat de sclavie și ai citi această carte pentru prima dată, nu ai fi uimit de puterea lui Dumnezeu asupra creației? Sau de mânia Lui față de păcat? Sau de modul în care El și-a îndeplinit promisiunile? Când ești conștient de toate aceste caracteristici ar trebui să simți impulsul să te închini... și te vei simți plin de speranță. Amintește-ți că Dumnezeu este puternic, credincios și drept. Iar dorința Lui, de a-Și binecuvânta creația pe deplin, se va împlini cu siguranță.

GENEZA

	Creația Capitolele 1-2	Căderea Capitolele 3-5	Potopul Capitolele 6-9	Popoarele Capitolele 10-11	Avraam Capitolele 12-25	Isaac Capitolele 26-27	Iacov Capitolele 28-36	Iosif Capitolele 37-50
Începuturi	Începutul rasei umane							
Rezultat	Confuzie și împrăștiere							
Istorie	Istoria primitivă							
Cronologie	Peste 2000 de ani							
Accent	Patru evenimente majore							
Cuvinte și fraze cheie	<p>“La început” (1:1)</p> <p>“Generații” (5:1; 6:9; 10:1; 11:10; 11:27; 25:12; 25:19; 36:1; 37:2)</p>							
Temă	Dumnezeu promite să-și răscumpere și să-și binecuvânteze poporul							
Versete cheie	3:15; 12:3							
Hristos în Geneza	Prefigurat în sămânța femeii (3:15); Melchisedec, marele preot (14:18); smerirea și înălțarea lui Iosif (capitolele 37-50).							